

Mál nr. 265/2021**M og
V vegna brunatryggingar fasteignar****Ágreiningur um skerðingu bóta vegna brunatjóns á fasteign þann 25.1.2021.****Gögn.**

Málskot málskotsaðila, móttakið 28. júní 2021, ásamt fylgiskjölum.

Bréf V, dags. 30. júlí 2021, ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Þann 25. janúar 2021 kom upp mikill eldur í einbýlishúsi M í Reykjavík. Miklar skemmdir urðu á húsinu, sem var brunatryggt hjá V, auk þess sem innbú var brunatryggt með innbústryggingu fjölskyldutryggingar. V ákvað að skerða bætur um 1/3 þar sem V taldi að tjóninu hafi verið valdið af stórkostlegu gáleysi þar sem M hafi starfrækt ólöglega starfsemi í húsinu og sú starfsemi hefði í för með sér umtalsverða brunahættu.

Í málskoti M kemur fram að tæknideild lögreglustjórans á höfuðborgarsvæðinu hafi rannsakað brunann og hugsanleg eldsupptök. Þar kemur fram að upphafsstaður brunans hafi verið í risi, sunnan megin í húsinu. Eftir ítarlega rannsókn var hins vegar ekki hægt að fullyrða um hvernig eldurinn kviknaði. Leiða megi líkur að því að notkun rýmisins hafi verið til kannabisræktunar en þaðan hafi hrunið ýmis búnaður, loftsiur, gróðurlampar, talsvert af rafmagnsköplum og brunnum plöntuleyfum. Líklegast þykir að eldurinn hafi kviknað þar út frá þeim búnaði vegna bilunar eða gáleysis. V hafi fullyrt að bein tengsl væru á milli þess búnaðar sem fannst í húsinu og brunans þrátt fyrir að niðurstaða tæknideildar lögreglunnar hafi ekki verið afgerandi um hver eldsupptök hafi verið. V vísi til þess að eðli málsins samkvæmt hafi búnaður sem þessi í för með sér umtalsverða brunahættu. M hafnar því hins vegar og telur að umræddur búnaður hafi ekki í för með sér meiri brunahættu en hver annar heimilisbúnaður, sem þarfnast rafmagns. Um hafi verið að ræða búnað sem hafi hvorki í för með sér mikla rafmagnsnotkun eða hitamyndun, enda um að ræða ljós sem búin eru tækni sem hefur þvert á móti það að markmið að lágmarka notkun rafmagns. Þá hafi ekki verið sýnt fram á að búnaðurinn hafi verið í notkun eða tengdur í rafmagn og heldur M því fram að svo hafi í raun ekki verið. Búnaðurinn hafi verið í risinu til geymslu, líkt og annað sem þar var að finna, s.s. ferðatöskur o.fl. Ákvörðun V sé því ekki byggð á neinum gögnum eða röksemdum heldur einungis því sem nefnt er „eðli máls“ og því sé ákvörðunin haldlaus. M hafnar því jafnframt að hafa sýnt af sér gáleysi, hvað þá stórkostlegt gáleysi. Hann hafi dvalið í húsinu, sem hann hefði ekki gert ef um meðvitaða brunagildru væri að ræða. M hafi í raun verið heppinn að komast lífs af úr eldsvoðanum, en hann var fluttur á sjúkrahús með reykeitrun. Það sé því ósannað að eldsupptök megi rekja til gáleysis M og því sé óheimilt að skerða bætur til M.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að fljótlega hafi komið í ljós að umfangsmikil fíkniefnaframleiðsla var starfrækt í húsinu að Kaldaseli 1 þegar eldurinn kviknaði. Af gögnum megi sjá að framleiðslan fór fram í sérstökum ræktunartjöldum þar sem allur búnaður til ræktunar hafi verið, s.s. pottar, plöntur, lampar, spennubreytar og annar rafbúnaður. Af myndum megi sjá að fjöltengi og rafbúnaður liggi á botni tjaldsins, óvarinn fyrir vatni. Jafnframt megi sjá að M notaðist við hefðbundin fjöltengi, sem ætluð eru til heimilisnota. Slík fjöltengi séu ekki ætluð fyrir iðnað eða mikinn straum líkt og hitalampar og ræktunarperur draga að sér. Þegar of mikill straumur er settur á víra og fjöltengi sem þessi geta þau hitnað og valdið sjálfsíkveikju. Frágangi á rafbúnaði hafi því verið verulega áfátt og til þess fallinn að valda hættu á skammhlaupi og brunatjóni. Í skýrslu tæknideildar lögreglunnar kom fram að eldsupptakastaður hafi verið í risi sunnan megin í húsinu og að leiða megi líkur að því að notkun rýmisins í risinu hafi verið til kannabisræktunar, en þaðan hafði hrunið niður í gegn um gólfið ýmis búnaður sem notaður er við slíka ræktun. Þá segir í skýrslunni: „Líklegast þykir að eldurinn hafi kviknað þar út frá þeim búnaði (tenglum og tækjum) vegna bilunar eða gáleysis.“ Með hliðsjón af þessu verði að teljast augljóst að í risinu hafi kannabisræktun verið staðsett með samskonar búnaði og finna mátti í öðrum herbergjum hússins. Fullyrðingar um að risið hafi einungis verið geymsla standist ekki þar sem gögn málsins sýni aðra sögu. V mótmælir því að félagið byggi niðurstöðu sína á getgátum. Öll gögn málsins benda til þess að bruninn hafi kviknað út frá ólöglegri starfsemi M, þ.e. út frá ræktunartjaldi í risi hússins. Gögn málsins beri jafnframt með sér að uppsetning búnaðarins hafi verið ófagleg og til þess fallin að valda tjóni. Það verður því að teljast nægilega sannað að tjónið verði rakið

til þeirrar ólöglegu og hættulegu starfsemi sem M starfrækti í húsinu. Þá sé jafnframt ljóst að húsnæðið uppfyllti ekki gildandi reglur um húsnæði sem ræktunarstarfsemi fer fram í. Engin brunahólfun hafi verið og M hafði ekki uppfyllt skyldur sem kveðið er á um í reglugerð nr. 723/2017 um eldvarnir og eldvarnareftirlit. Sú vanræksla leiddi til þess að eldurinn kom upp og hann breiddist meira út og varð umfangsmeiri en annars hefði orðið og tjónið þar með mun meira en ella. V telur að meta verði háttsemi M til stórkostlegs gáleysis og því sé félaginu heimilt að skerða bætur um 1/3 á grundvelli 21. gr. almennra skilmála félagsins þar sem fram kemur að félaginu sé heimilt að skerða bætur hafi váttryggður valdið tjóni af stórkostlegu gáleysi eða að afleiðingar tjónsins hafi orðið meiri en ella hefði orðið. Jafnframt vísar félagið til 10. gr. skilmála um brunatryggingar húseigna þar sem fram kemur að váttryggður skuli sjá til þess að allur umbúnaður á og við hina váttryggðu eign sé í samræmi við fyrirmæli í gildandi lögum og reglugerðum, þ.á.m. reglum um brunavarnir og að brot á þessu geti leitt til skerðingar bóta.

Álit

Í skýrslu lögreglu um brunarannsókn kemur fram að upptaksstaður brunans hafi verið í risi sunnan megin í húsinu. Jafnframt megi leiða líkur að því að notkun rýmisins í risinu hafi verið til kannabISRæktunar þar sem þaðan hafði hrunið niður gegnum gólfið ýmis búnaður, s.s. loftsiur, gróðurlampar, talsvert af rafmagnsköplum og brunnum plöntuleyfum og stönglum. Líklegast þyki að eldurinn hafi kviknað þar út frá þeim búnaði (tengingum eða tækjum) vegna bilunar eða gáleysis. Þá fundust fleiri rými sem notuð voru undir kannabISRæktun. Það liggur því fyrir að í húsinu hafi verið rekin ólögmæt ræktunarstarfsemi og til þeirrar starfsemi hafi verið notaður rafbúnaður sem hvorki var ætlaður til slíkra nota né heldur hafi hann verið settur upp með faglegum hætti. Hafði þetta í för með sér sérstaka og aukna brunahættu auk þess sem húsnæðið uppfyllti ekki skilyrði sem gilda um slíka starfsemi hvað brunavarnir varðar og það hafi leitt til þess að umfang tjóns varð meira en ella. Meta verður M það til stórkostlegs gáleysis sem veitir V heimild til að skerða bætur til M um 1/3 á grundvelli heimildar í váttryggingarskilmálum sem á stoð í 2. mgr. 27. gr. laga um váttryggingarsamninga nr. 30/2004.

Niðurstaða.

V er heimilt að skerða bætur til M um 1/3 vegna stórkostlegs gáleysis hans.

Reykjavík, 21. september 2021.

Þóra Hallgrímsdóttir lögfr.

Sigurður Óli Kolbeinsson lögsm.

Hildigunnur Hafsteinsdóttir lögfr.